

ΦΑΙΝΟΜΕΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

- **1. Δύναμη**
- **2. Ψυχή**
- **3. Θάνατος**

1. ΔΥΝΑΜΗ

- Ζωτική ή σωματική δύναμη
- Mana (Manaismos)
- Θετική - αρνητική σημασία δύναμης
- Δύναμη και μαγεία
- Οικειοποίηση δύναμης μέσω δοκιμασιών
- Φορείς δύναμης (βασιλείς, μάγοι, ιερείς, ιατροί)

2. ΨΥΧΗ

- Ψυχή και θρησκεία
- Πλάτων: ψυχή ως «αιθέρια ουσία»

VS.

σώμα («σώμα σήμα»)

- Κατά φύσει ζώντες λαοί:
- Σωματική ψυχή (ή ελεύθερη ψυχή)+ άνθρωπο.
- Σκιώδης ψυχή (η κατάσταση μετά θάνατον)

3. ΘΑΝΑΤΟΣ (1)

- **Νεκρός = πνεύμα**
- **Πνεύματα νεκρών**
- **Πνεύματα φύσης**
- **Πνεύματα βοηθητικά**
 - - κατοικούν σε διάφορες τοποθεσίες (πηγές, ποτάμια, βράχια, δάση κλπ.)
 - - βρίσκονται σε διάφορα αντικείμενα (τύμπανα, καλάθια κλπ.)
 - - αρμόδια για διάφορες λειτουργίες - επαγγέλματα (μεταλλουργοί)

3. ΘΑΝΑΤΟΣ (1^α)

- **Αγαθοδαίμων (-ονες)**
- **Δαίμων**

3. ΘΑΝΑΤΟΣ (2)

- **Νεκρικές τελετουργίες**
 - α) **Καλά πνεύματα**
(πραγματοποίηση τελετουργιών)
 - β) **φαντάσματα**
(μη πραγματοποίηση τελετουργιών)

3. ΘΑΝΑΤΟΣ (2^α)

- Τελετουργίες και ζωή κοινότητας
- Θάνατος και ζωή κοινότητας
(ως κάτι
το μυστηριώδες και μη
αυτονόητο φαινόμενο, αλλά ως
κάτι το φυσικό
- Μύθοι (σχετικοί με το θάνατο)

ΤΟΠΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΝΕΚΡΩΝ

- **ΦΥΣΙΚΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ = μετάβαση κάτω από τη γη και συνάντηση με τους προγόνους**
- **ΑΙΦΝΙΔΙΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ = μετάβαση στον ουρανό**

ΘΕΟΙ

- **Ανώτατος ή ύψιστος θεός**
- **Deus otiosus (= αναίτιος [απράγμων] θεός)**
- **Αγαθός θεός vs. Πνεύματα (με αρνητικές ιδιότητες)**
- **Ανώτερος θεός και interpretatio Cristiana**

ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΣ

- Αλγογκίνοι (N. Καναδάς)
- Ατομικός τοτεμισμός
- Φυλετικός τοτεμισμός
- Τοτεμική κοινότητα (συγγένεια)
τοτεμισμός ομάδας και
σύνδεση μελών με ζώο ή φυτό
(ΤΟΤΕΜ)

ΤΟΤΕΜΙΣΜΟΣ (1)

- Αρχηγός ως τοτέμ φυλής («Κύριος των ζώων»)
- Ζώο και άνθρωπος («έτερον εγώ») =
Nagualismus (= κάτι που ταυτίζεται, που είναι κρυμμένο)

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

- **Θρησκεία φύσης ως ολότητα**
- **Μη διάκριση του κόσμου σε θρησκευτική και κοσμική σφαίρα**
- **Δύναμη ζωής και επίδραση προγόνων**

ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΕΣ

- **ΤΗΡΗΣΗ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΩΝ (με μαγική σχολαστικότητα)**
- **Τελετουργίες (θρησκευτικές / μαγικές) για την αντιμετώπιση αρνητικών δυνάμεων.**
- **Αρνητική συμπεριφορά, υπέρβαση απαγορεύσεων (tabu).**
- **«κακό μάτι», χειρονομίες**

ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΕΣ (1)

- Τελετουργίες προς αντιμετώπιση διαφόρων ατόμων (με αρνητικές επιδράσεις σε άτομα ή ομάδες).
- Χρήση φυλαχτού (amulett, amulettum [αρχικά = έδεσμα), προφύλαξη από αρνητικές δυνάμεις)

ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΕΣ (2)

- Τελετουργίες προσέλκυσης θετικών δυνάμεων
- Χρήση φυλαχτού (talisman)
- Φετίχ (feitico= φτιαχτό αντικείμενο, φορτισμένο με δύναμη)

ΟΙ ΕΔΙΚΟΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

- Μάντεις - Ιατροί - Ιερείς - Σαμάνες
- «Κύριος της γης» (αρχικά αρχηγός της φυλής, κριτής, ιερέας)
- Μάγος - ιερέας / ιατρός
- Μάντεις - οραματιστές (οιωνοσκόπος (= auguri))
- Μάγος (αρνητική επίδραση) vs. μάντης - ιατρός (θετική επίδραση)
- Μάντης - ιατρός + μάγος + οιωνοσκόπος (σε πολλές περιπτώσεις)

ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ (2)

- Σαμάνες
- Ιερείς
- Ιερά Βασιλεία
- Άτομα με εθιμικές λειτουργίες
- Άτομα με χαρισματικές εξουσίες
- Προφήτες

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΒΙΩΜΑΤΑ

- Θρησκευτικές πράξεις (προσευχές, θυσίες, σπονδές, ικεσίες κλπ.) και προστασία ολόκληρης της ύπαρξης ατόμων και ομάδας.
- Τελετουργία ως μέρος παράδοσης -έθιμο

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΒΙΩΜΑΤΑ (1)

- **Τελετουργίες Διάβασης**
γέννηση,
μύηση,
μηνιαίος κύκλος γυναικών,
γάμος,
θάνατος

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΒΙΩΜΑΤΑ (2)

- **α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΖΩΗ**
- **Θρησκεία και πολιτική**
- **Θέση ηγεμόνα για την κοινότητα**
- **Σύνδεση ηγεμόνα με ευφορία γης**

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΒΙΩΜΑΤΑ (3)

- **β. ΔΙΚΑΙΟ**
- **Δίκαιο ως δωρεά του θεϊκού κόσμου**
- **Έθιμα και συνήθειες**
- **Όρκος**
- **Θεοκρισία**

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΒΙΩΜΑΤΑ (4)

- **γ. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ**
- **Ευτυχία, δυστυχία, ασθένειες, θεραπείες + παράγοντες πέρα από τον άνθρωπο.**
- **Οφέλη /τιμωρίες +τήρηση =παραβίαση κανόνων (ταμπού)**
- **Θεραπεία από μάγους ιερείς.**

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΒΙΩΜΑΤΑ (5)

- **δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**
- **Κυνηγοί –(τροφο)συλλέκτες.**
- **Κτηνοτρόφοι.**
- **Γεωργοί.**
- **Χειρωνακτικά επαγγέλματα
(σιδηρουργοί + μαγεία).**

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΒΙΩΜΑΤΑ (6)

- **Ε. ΜΥΣΤΙΚΟΙ**
- **Ψάλτες.**
- **Αοιδοί.**
- **Λογοποιοί.**
- **Μαγεία.**